

IRVINE WELSH

**BEGBIE
JE ZPĚT!**

**UMĚLEC
NA OSTRÍ
NOŽE**

IRVINE WELSH

**UMĚLEC
NA OSTŘÍ NOŽE**

Copyright © Irvine Welsh, 2016
First published as Blade Artist by Jonathan Cape,
an imprint of Vintage. Vintage is a part of the Penguin
Random House Group.

*Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Překlad © Gabriela Pechanová, 2018
Ilustrace na obálce © Regan Russel, 2018
Obálka © Kreatika s.r.o., 2018
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2018

ISBN 978-80-7585-458-2 (pdf)

IRVINE WELSH

**UMĚLEC
NA OSTŘÍ NOŽE**

Přeložila: Gabriela Pechanová

Pro Dona DeGrazia

„Člověk je jediný tvor na světě,
který odmítá být sám sebou.“

Albert Camus

1. Pláž

Když ji zvedne k nebi, jako by Eve jasné slunce zářilo zpoza hlavy, a Jim Francis si tento nevšední okamžik chvíli vychutnává, než dítě zase položí. Odvrátí se od sluneční záře a pomyslí si, že brzy bude písek příliš horký. Bude muset dohlédnout na to, aby se Eve nespálila. Ta je však zatím v pořádku a její mrmlání a nekonečné chichotání ho ponouká, aby pokračoval ve hře.

Pracovat sám na sebe a být pánem svého času je skvělá věc, protože si můžete vzít volno, kdy chcete. Jim si užívá, že tohoto červencového rána může být na opuštěné pláži už za úsvitu se svou ženou a dvěma dcerami, zatímco všichni ostatní vyspávají kocovinu z oslav Dne nezávislosti. Na pláži není vůbec nikdo, až na pár vrískajících mořských ptáků.

Když se přestěhoval do Kalifornie, nejdřív bydleli v Melaniině bytě se dvěma ložnicemi v malém univerzitním městečku Isla Vista poblíž univerzitního kampusu, kde pracovala. Jim měl strašně rád blízkost oceánu. Pravidelně se procházeli po pobřeží, od výběžku

Goleta Point až k laguně Devereux, a někdy viděli jen tuláka nebo surfaře. Poté, co se jim narodila Grace a pak Eve, se přestěhovali do domu v Santa Barbaře a dlouhé výlety se scvrkly na kratší vycházky.

Dnes ráno vstali brzo, ještě za odlivu, a zaparkovali džíp Grand Cherokee v ulici Laguna. Šli ve starých teniskách, protože pláž byla plná dehtových skvrn z nedalekého ropného pole Ellwood, jediného místa na půdě americké pevniny, na něž se během druhé světové války útočilo. Šourali se k oceánu, míjeli přitom nízké pískovcové skály, které oddělují kampus Santa Barbara Kalifornské univerzity od Tichého oceánu, směrem k poklidným, modřejším vodám laguny. Dívky se radovaly z louží přílivových vod, v nichž po odlivu uvízli krabi a Jimovi se vůbec nechtělo pryč, když spatřil, jak radostí kulí oči. Připomnělo mu to jeho vlastní dětství. Ale na výběžku Goleta budou další krabi, a tak se znovu dali do pochodu a utábořili se pod útesy, za nimiž stála univerzita a Isla Vista. Kvůli nočním bouřím, víkendů a univerzitním prázdninám byla pláž vylištěná.

Poslední dobou se nezvykle drsné počasí trochu uklidnilo, rozbouřené moře však vytvořilo na břehu velké duny a louže. Jestli nechcete čekat na příliv, musíte je překonat, abyste se dostali k oceánu. Jim shodil boty a vzal do náručí Eve, protože věděl, že jeho tříletá dcera je stejně netrpělivá jako on, zatímco Melanie roztáhla plážové ručníky a s pětiletou Grace se posadily.

Brouzdají se v moři, Jim zvedá Eve nahoru a užívá si záchvaty chichotání, které tím vzbuzuje. Sám

přes písečné duny na Melanii s Grace nevidí, ale ví, že Eve ano. Drží ji vysoko v natažených rukách, aby měla svou matku a sestru v zorném poli, a pokaždé když ji zvedne nad hlavu, Eve brouká a ukazuje jejich směrem.

Pak se něco změní.

Dítě se tváří jinak. Když se znovu vyhoupne k nebi, Eve ruce poklesnou zpět k tělu. Dívá se stejným směrem, Jim ji zvedá tak, aby viděla nad horní okraj duny, ale dítě má ve tváři zmatek. Jima zamrazí. Přitáhne si ji zpět k hrudi a rychle vyšplhá na vrcholek duny, pochroumanou nohu přitom vleče po písku. Ve chvíli, kdy zahlédne Melanii a Grace, nezpomalí, ale vyrazí kupředu s ještě větším spěchem.

Melanii se uleví a zároveň dostane strach, když zahlédne Jima, jak se vynořil zpod duny, s mlhavým sluncem deroucím se skrze mraky nad hlavou a s Eve v náručí. Možná že teď odejdou, ti dva muži, kteří se najednou objevili na pláži, co sešli ze šterkové cestičky táhnoucí se z útesů nad nimi. Už předtím si jejich přítomnost uvědomovala, ale ani se nad tím nepozastavila, protože si myslela, že jsou to studenti, dokud nepřišli až sem a neposadili se hned vedle ní a její dcery. Mezitím namazala opalovacím krémem Grace ramena a teď začala mazat i sebe.

„Mám ti s tím pomoci?“ zeptal se jeden z nich s křivým úsměvem a tmavými slunečními brýlemi. Ztuhla nad jeho tónem – nebyl chlípny, ale chladný a věcný. Měl na sobě černé tílko, zpod něhož se draly obrovské svaly, a rukou si přejel po hlavě ostříhané nakrátko. Jeho komplic byl menší muž s rozčuchanými světlými

vlasý, které mu přepadávaly k pichlavým modrým očím, a zlomyslně se šklebil.

Melanie mlčela. Nebyli to studenti. Její bývalé zaměstnání obnášelo i práci ve věznicích, po nichž tihle páchli. Zkoprněla příšerným pocitem vnitřního rozporu, protože v minulosti bojovala za svobodu přesně takových mužů. Muži, kteří se zdáli věrohodní, napravení. Kolik z nich se zase zvrhne, až se vrátí mezi své? Melanie většinou zachovávala chladnou hlavu, jenže z této situace koukaly problémy. V sevřeném žaludku jí nepříjemně tepalo, což jí naznačovalo, že to nejsou jen obyčejní otrapové. A Grace k ní tázavě vzhlédla a čekala, že něco udělá nebo řekne. Chtěla nějakým způsobem sdělit své dceři, že nejednat v takové chvíli znamená jednat. Melanie se podívala na útesy, dolů na pláž, jenže neviděla nikoho. Na tomto místě, obvykle tak oblíbeném, nebyla dnes ani noha.

Pak se objevil Jim, rychle zdolával písek a na sobě měl přitisknutou Eve, která na ně ukazovala baculatým prstem.

„Neumíš mluvit, kurva?“ vyštěkne černé tílko. Jmenuje se Marcello Santiago a je zvyklý na to, že mu ženy, s nimiž mluví, odpovídají.

Melanie najednou dostane opravdový strach. Jim se k nim blíží. *Díkybohu, Jim.* „Hele, nechte nás na pokoji, přichází můj manžel,“ říká klidně. „Máte tady celou pláž, my jsme si jen vyšli ven s dětmi.“

Marcello Santiago vstane a podívá se na Jima, jak k nim přichází a stále drží v náručí Eve. „Říkali jsme si, že se k vám přidáme na piknik,“ ušklíbne se na něj.

Blondák, který se jmenuje Damien Coover, si také stoupl a nehne se od Melanie a Grace. „Co se děje, tati?“ zeptá se mrzutě Grace a vzhledne k otci.

Jim kývne na Melanii. „Vezmi je a vraťte se do auta,“ řekne klidně.

„Jime...“ protestuje Melanie a vyplašeně na něj zírání, pak na Damiena Coovera, ale nakonec se kvůli dívkám zvedne a přitáhne si Grace k nohám.

Přistoupí k Jimovi, který jí do náručí předá Eve, aniž spustí oči ze Santiaga a Coovera. „Vraťte se do auta,“ zopakuje.

Melanie vnímá blízkost dívek, pohlédne na oba muže a pak se rozejde po pláži směrem k malému parkovišti na vrcholku nad nimi. Otočí se a vidí, že její taška zůstala na ručníku. Jsou v ní její a Jimův mobil. Taška je otevřená. Vidí, že si toho Coover všiml. Jim také. „Jdi,“ řekne jí potřetí.

Coover sleduje, jak Melanie s dětmi odchází po pláži. Tělo má v bikinách pevné a opálené, ale nával hrůzy přeměnil její obvykle ladnou chůzi v nepřírodně trhavé a ošklivé pohyby. Přesto však Coover prohodí oplzlou poznámku: „Ty máš teda sexy kočku, brácho,“ směje se na Jima Francise a jeho přítel Santiago, který střídavě zatíná a povoluje pěsti, vydá tichý zvuk bez smíchu.

Jim Francis nereaguje. Jen je chladně pozoruje.

A tak Santiago a Coover na mlčenlivého muže v khaki šortkách před sebou jen hledí. Bronzové tělo, svalnaté, ale podivně zjizvené dělá, z tohoto muže v rodině blondatých kalifornských žen vydědence. Těžko říci, kolik mu je, nejméně čtyřicet, možná kolem

padesáti, což by znamenalo, že je o dobrých dvacet let starší než žena, se kterou tu byl. Čím to je, ptá se sám sebe Santiago, že člověk jako on dostane takovou sexbombu? Penězi? Není lehké najít odpověď, ale něco na něm je. Opětuje jim pohled, jako by je znal.

Santiago se snaží si vybavit, s kým se kdy setkal, tváře z barů a z basy. Nic. Ale ten pohled. „Odkud jsi, kámo?“

Jim stále mlčí a přejíždí pohledem ze Santiagoových temných skel ke Cooverovým modrým očím.

„Nečum na mě...“,“ zvýší hlas Coover, sáhne do vaku u nohou a vytáhne velký lovecký nůž. Mává jím pár centimetrů od Jima Francise. „Chceš dostat tímhle? Zmiz, dokud můžeš!“

Jim Francis nůž chvíli zvláště sleduje. Potom se sehne, oči přitom nespouští z Coovera, zvedne tašku s ručníky, pak se pomalu otočí a odkráčí po pláži ve stopách své ženy a dětí. Všimnou si, že při chůzi trochu kulhá.

„Kripl blbej,“ vyštěkne Coover a schová nůž. Jim se na chvíli zastaví, pomalu dýchá a potom pokračuje v chůzi. Oba muži posměšně vyprsknou, ale s pocitem úlevy, že muž, který před nimi stál, odešel. O tom, že by se divoce bil až na smrt, aby chránil svou rodinu, nesvědčí jen jeho urostlá postava a postoj, který zaujal. Je na něm ještě něco jiného: zjizvená kůže na těle a na rukou, jako kdyby měl překryté velké tetování, tvář posetá tenkými jizvami, ale ze všeho nejvíc jsou to ty jeho oči. Ano, uvažuje Santiago, jeho oči prozrazují, že patří do jiného světa, než který obývá jeho žena s dětmi.

Jim přijde k džípu Grand Cherokee, zaparkovanému na štěrkovitém plácku za pláží, přes čtyřicet metrů od asfaltové silnice. Vedle stojí ještě jeden vůz, otlučený, čtyřdveřový pick-up Silverado. Na chvíli zpanikaří, protože nikde nevidí Melanii ani děvčata, ale to se jen od skel vozu odráží slunce vycházející zpoza mraků. Jsou v bezpečí uvnitř, on se k nim připojí a Grace se začne vyptávat. Kdo byli ti muži? Co chtěli? Byli zlí? Jim Francis ji s Eve vzadu připoutá pásy a sedne si na sedadlo spolujezdce. Melanie nastartuje džíp a projede kolem silverada s vědomím, že auto patří těm otrapům.

„Měli bychom jít na policii,“ zašeptá Melanie a je ráda, že se teď Grace zabavila hračkou. „Já jsem se tak bála, Jime. Ti chlapi byli příšerní...“ zalkne se, „vzpomněla jsem si na Paulu... Nevím, co by se stalo, kdybys nepřišel... Přes ty duny jsem tě neviděla.“

„Zavezme děvčata domů,“ řekne jemně Jim, položí jí ruku na koleno a cítí, jak se třese. „Pak se uvidí, co s policií.“

Bydlejí odtamtud jen chvíli cesty po dálnici a pak jedou ještě skoro dva kilometry ke svému domu v Santa Barbaře, postaveném ve španělském koloniálním stylu. Je to jen pár bloků od oceánu. Melanie zastaví džíp na předním dvoře a Jim je všechny nechá vystoupit. Potom sám zajde do druhé garáže, v níž si zařídil dílnu, a za okamžik zase vyjde ven, nasedne do auta a vyjede na silnici. Melanie mlčí, ale jak auto mizí z příjezdové cesty, znovu ji to znepokojí.

2. Poslíček 1

*Z jeho rozbitý hlavy kapala krev. Konečně nastalo ti-
cho a klid. Poodešel sem od těla a pohlédl na strohou
stěnu. Nad ní se na nekonečný fialovočerný obloze
leskl úplněk a odrážel se v kovových příčkách zasaze-
ných do kamenné stěny. Po tak tvrdý zkoušce sem byl
vyčerpanej a v mejch slabejch nohách mi nezbývala už
žádná síla. Pomyslel sem si: Jak se kurva zase dosta-
nu zpátky nahoru?*

3.

Úvahy

Jim se vrátí za pár hodin a spatří Melanii, jak si s děvčaty hraje na zadním dvorku, vzadu za dřevěnou verandou pod několika mohutnými ovocnými stromy. Pustila se do důmyslné hry s velikým, červeně natřeným domem pro panenky, na němž Jim skoro celý rok pracoval. Dívky ten dům milují, protože dovnitř vložil promyšlené soustavy kladek, ramp a kuličkových ložisek, které představují různá nebezpečí pro panenky, co tu žijí. Na trávníku se válejí hračky a spousta obalů od cukroví: Melanie se snažila vynahradit dětem výlet na opuštěnou pláž.

Vstane a přistoupí k němu: „Mluvil jsi s policií?“

Jim mlčí.

„Nemluvil, že ne?“

Jim vypustí mezi zuby vzduch, který v sobě zadržoval. „Ne. Nedokázal jsem to. Nemám to v krvi.“

„Když psychopati ohrožují ženy a děti, normální lidi hlásí takové věci policii,“ vyštěkne Melanie a zavrtí hlavou. „Do prdele, přeci víš, co se stalo Paule!“

Jim povytáhne obočí. Okolnosti Paulina případu – dva muži, studenti, které znala – byly jiné. O tom se teď ale dohadovat nebude.

Melanie si uvědomí, že její tón zněl vyčítavěji, než původně zamýšlela, a že je na to Jim citlivý, a tak mu konejšivě pohladí paži a naléhavě vysloví jeho jméno. „Jime...“

Jim zamžourá do slunečního světla, které se sem dere přes velký košatý dub, a znovu se zhluboka nadechne. Melanie pozoruje, jak se mu přitom zdvihá hrudník.

Pak Jim vydechne. „Já vím... Bylo to ode mě hloupé. Prostě jsem to nedokázal. Jezdil jsem okolo, abych viděl, jestli tam ti chlapi ještě jsou, ale nikoho jsem neviděl. Zmizeli. Pláž byla liduprázdná.“

„Cože?“ zalapá Melanie po dechu. „Děláš si ze mě srandu!“

„Nechtěl jsem se s nimi prát,“ zavrtí Jim hlavou, rty pevně semknuté. „Jen jsem se chtěl ujistit, že nebudou obtěžovat nikoho dalšího. Asi to měli v plánu, potulovali by se kolem kampusu a obtěžovali by lidi. To bych na ně...“

„Co?“

„To bych na ně zavolal univerzitní ochranku.“

„Tak přesně tohle udělám právě teď,“ oznámí Melanie a zamíří dovnitř pro svůj mobil, který leží na kuchyňské lince.

Jim jde za ní dovnitř. „Nedělej to...“

„Co...“

„Něco jsem přece jen provedl,“ přizná se a vidí, jak ztuhla.

„Ne jim. Jejich autu. Nacpal jsem jim zapálený hadr do plynové nádrže a vyhodil auto do povětří. Takže nejspíš bude nejlepší, když policie ani univerzitní bezpečnost nebudou vědět, že jsme tam byli.“

„Cože... Cože jsi to...?!“

Znovu jí to zopakuje a Melanie Francisová přitom pomyslí na ty pitomce, na jejich arogantní výhrůžky a šikanu, a představí si, jak se asi budou tvářit, až uvidí své auto v troskách. Podívá se na svého manžela, vyprskne smíchy a obejmě ho rukama kolem krku. Jim se usměje a pohlédne přes její rameno oknem ven na dvůr, kde Grace zrovna plete Eve věneček ze sedmikrásek.

4. Ateliér

Album *Chinese Democracy* od Guns N' Roses vyhrává z velkých reproduktorů tak hlasitě, že Martina Crosbyho hudba skoro odhodí zpět do těžkých vyztužených dveří, kterými zrovna do malého ateliéru vstoupil. Tradiční stereo systém a obrovské reproduktory se mačkají v prostoru osvětleném velkými okny, který je ale tak malý, že sotva pojme vypalovací pec a malířský stojan. Na podlaze se kupí barvy a keramická hlína. Martin na Jima Francise, který je u pracovního stolu, nevidí, ale hlavy hollywoodských herců a popových hvězd seřazené na poličkách rozpoznává, a to i přes bizarní znetvoření, jimiž je umělec v procesu tvorby obdařil. Rozervaná tvář hvězdy filmových trháků je hrubě sešitá dohromady. Ikoně telenovel z boku hlavy vyrůstá masivní nádor. Popové princezně krutě vypíchlí oko.

Hudba najednou přestane hrát a Martin až nadskočí, když se u jeho ramene objeví Francis s dálkovým ovladačem v ruce. Umělec na svého agenta jako obvykle nepromluví. Martin Crosby, klidný, mlčenlivý

muž, který sám raději naslouchá a vše zpoza brýlí se stříbrnými obroučkami pozoruje, má spoustu nevděčných klientů, z nichž někteří jej v nejlepším případě berou jako nutné zlo. Přesto však ještě nikdy neměl nikoho tak – *nepřátelského* není to pravé slovo, to by byla spíš lichotka – tak *chladného*, jako je Francis. Jel sem dvě a půl hodiny přecpanou dálnicí, aby svého umělce a jeho brzkou výstavu podpořil, a jediné, co od Jima Francise uslyší, je: „Tak co vás sem přivádí?“

Martin se dá do vysvětlování a přitom si mne bradku zastřiženou do stejné délky s vlasy, ale Jim Francis řekne jenom: „Všechno jde tak, jak má. Měl bych se zase pustit do práce,“ a ukáže na malou ledničku. „Vezměte si láhev vody.“ Zvedne dálkové ovládání a prostor zaplní hudba, podle Martina průměrný rock s nadbytkem efektů, který mu ničí ušní bubínky. Chce něco říct, ale uvědomí si, že je to marné. Francis už mezitím přistoupil k soše v rohu, shrbil se k další hlavě a teď ji zuřivě tvaruje velkýma mozolnatýma rukama a řeže do ní sadou nožů.

Přesto *skoro* stojí za to přijet sem a vidět Jima Francise při práci. Je to vážně radostná podívaná. Většina sochařů silně tíhne k hmotě, ale Martinovi připadá, že Francisův kontrolovaný vztek burcuje sekavá trhavá kytara a syrové vokály hudby tak, že se při tvarování hlíny nechává vést zvukem. Působí to, jako by hlavu modelovala hudební kapela a používala přitom Francise jako prostředníka. Na stěně po straně jsou připevněné magnetické lišty, na nichž visí nože všech druhů. Většina z nich jsou klasické nože s tenkou čepelí z nerezové oceli, které viděl i u jiných

sochařů pracujících s hlinou, ale visí tam i větší, jež vypadají jako lovecké, a další nože zase připomínají chirurgické operační nástroje. Vzpomněl si, že Francis kdysi v rozhovoru řekl, že rád používá nástroje, které nebývají v sochařství běžné.

Jim Francis je podivín, o tom není pochyb, myslí si Martin, ačkoli tato vlastnost není u jeho klientely výjimečná. Umělci jsou umělci. Martin si s ním přijel promluvit o vernisáži chystané na příští měsíc, chtěl se ujistit, že všechny kusy budou připraveny na výstavu, a domluvit se, jak je rozestaví. To nebyl snadný úkol. Francis má e-mailovou schránku, ale na Martinovy pokusy nikdy nereaguje ani mu neodepisuje na textové zprávy. A telefonní hovory, pokud se uráčí zvednout mu telefon, jsou spíš lekce minimalismu. Když spolu mluvili naposledy, Jim Francis svým typicky chraplavým hlasem pronesl: „Nezapomeňte pozvat na vernisáž Roda Stewarta,“ a zavěsil.

A tak Martin přijel až z Los Angeles a zatím to vypadá, že promarní den. To se nesmí stát. Pomalu propadá zoufalství. Zakřičí umělci za zády, jenže hudba hraje příliš hlasitě a z nějakého důvodu cítí zábrany – i kdyby to měl být jen minimální fyzický kontakt – se Jima Francise dotknout, aby dal najevo, že by si s ním rád promluvil. Chytí se příležitosti na konci písničky, když doznívá výkřik Axla Rose. „JIME!“

Umělec se otočí, zvedne ovladač a vypne hudbu. Klidně se na Martina podívá.

„Vážím si vaší ustavičné práce a velmi obdivuji vaši pracovní morálku, ale musíme udělat pár důležitých rozhodnutí ohledně vaší výstavy. Vážně potřebuji,

abyste mi věnoval trochu času. Jel jsem sem až z Los Angeles...”

„Dobře,“ vybafne na souhlas Francis a potom podle všeho trochu pookřeje. „Dejte mi hodinu a pak vyrazíme na oběd. Běžte dál a Mel vám nabídne kávu, pivo nebo něco,“ a pustí hudbu zase tak nahlas, že mu Martin Crosby rád vyhoví. Zavře za sebou dveře, vejde do malého předpokoje a pak do hlavní části domu. V prostoru ateliéru dříve nejspíš bývala garáž a zdá se, že ateliér sem patří jen částečně. Stejně jako sám Francis, přemítá.

Martin se s Melanií, manželkou Jima Francise, setkal jen jednou na vernisáži. Je stejně tak přátelská a milá, jako je jeho klient skoupý na slovo a chladný. Blondaté vlasy jí spíná červená gumička a na sobě má šedé tepláky a červené tílko. Před obrovskou televizí s plochou obrazovkou leží na podlaze podložka na cvičení, závaží a elastické pružiny na posilování spolu s jejím zpoceným čelem prozrazují, že s cvičením před chvílí skončila.

Melanie každému přinese láhev studené vody a usadí Martina na pohovku. Sama složí nohy do tureckého sedu do polstrovaného křesla naproti. „Jim bývá při práci dost nesnesitelný. Obdivuju jeho soustředěnost, já sama se snadno nechám rozptýlit, ale není to s ním vždycky lehké.“ Přátelsky pokyvuje hlavou, aby dala Martinovi najevo, že její poznámka není myšlená jako urážka na manželovu adresu.

Jim Francis se objeví skoro za hodinu a půl. Martin už má hlad, i když ho Melaniina příjemná společnost rozveselila. Francis kývne na svou ženu.

„Nebude to trvat dlouho,“ řekne, pak se otočí na Martina a krátce povytáhne obočí. Aby získal tak přátelskou, temperamentní a pohlednou ženu, navíc mnohem mladší, než je on sám, musí mít Jim Francis nějaké kouzlo, jenže Martin Crosby nikdy nepřišel na to jaké.

Nasednou do Francisova kombíku a mlčky jedou do centra Santa Barbary, kde zastaví na pláži u kavárny Shoreline. Prostor pod širým nebem je plný slunečníků a oni zamíří ke stolu s vyhlídkou na Tichý oceán. Martin zpozoruje, že Jim Francis vypadá klidněji. Potkají pár s velkým šarpejem, Jim si potřese s mužem rukou na pozdrav a ženu políbí na tvář, pak pevně pohladí roz dováděné zvíře. „Sousedé,“ vysvětluje Martinovi, když si sedají na svá místa. Francis se mile usmívá na mladou servírku, která se k nim blíží. „Jak se máš, Candy?“

„Mám se dobře, Jime,“ odpoví melodickým hlasem a rozzáří se.

Martin si stejně jako jeho klient objedná omeletu z vaječných bílků se špenátem a sýrem feta a jako přílohu čerstvé ovoce. Spustí svůj Mac a zobrazí se náhled rozmístění výstavy a různých prostorových schémat na zavěšení obrazů a umístění soch. Martin začne vysvětlovat, jaké je tam přirozené a umělé osvětlení a jaký efekt to bude mít na jednotlivá díla. „Říkal jsem si, že kdybyste mohl věnovat jedno odpoledne nebo dopoledne a přijet se na ten prostor podívat...,“ začne. Francis ho umlčí rozhodným poklepáním na první sadu uspořádání na obrazovce. „Tahle je dobrá,“ řekne.

„Ano, tahle má určité výhody,“ souhlasí s ním Martin a ukazuje na obrázek, „jenže problém je, že tady je cihlová zeď a chybí tam okno...“

„Tahle je dobrá,“ zopakuje Francis a dívá se k ne-dalekému stolu, kde skupinka flamendrů zapíjí koco-vinu ze Dne nezávislosti láhvemi piva Corona, obráče-nými dnem vzhůru do obrovských sklenic margarity.

„No, hm... Tak dobře, Jime, myslím, že rozhodnout byste se měl vy.“ Martin Crosby se strnule usmívá. „Líbí se mi ty decentní klasické sloupy, na nichž bu-dou stát jednotlivé hlavy, což tomu dodá jakousi atmo-sféru pozdní doby starého Říma...“

„Jo, skvělý. Ozvali se vám vůbec lidi od Roda Ste-warta?“ prohodí Francis a číšník mezitím přináší omelety.

„Zatím ne. Řeknu Vanesse, aby se o to postarala,“ říká Martin a s pokaženou náladou pozoruje, jak Fran-cis hází bramboráčky rackům, kteří vybírají odpadky a potloukají se na písku vedle terasy restaurace. Zdá se mu, že jeho klient má z krmení těchto divokých ptá-ků až nepřiměřeně velké potěšení. Zvláště ho zaujal racek, který visí v teplém vzdušném proudu a zaujatě klove do potravy. Francis se raduje z jeho vzrušených skřeků a vůbec nevnímá zřejmý neklid ostatních ná-vštěvníků kavárny.

Později, když už je Martin Crosby zpět na cestě do Los Angeles, mu asistentka přepojí hovor na hlasitý reproduktor v autě. Není to Rod Stewart ani žádný jeho manažer. Je to žena se stejným přízvukem, jako má Jim Francis, která tvrdí, že je jeho sestra.

5. Telefonát

Elspethin hlas neslyšel několik let. Přesto ji v telefonu okamžitě poznal, aniž se podíval, kdo volá. Její jméno by se tam stejně neukázalo, protože už dlouho nebyli v kontaktu. Jejich matka zemřela před několika lety, v době, kdy Jim už bydlel v USA. Jim se vrátil na pohřeb, ale ihned zase odjel zpět do Los Angeles. Potom si změnil číslo a ani se neobtěžoval o tom Elspeth říct. Jak ho získala? Elspeth byla vynalézavá. Jeho mladší sestra, dělilo je deset let a čtyři měsíce. Bratr Joe byl jen o něco přes rok starší než on. A proč ho shání? Nejspíš se to týkalo Joea, byl to těžký pijan. Jejich otce zabil chlast. Joea taky dostane. „Elspeth...“

„Našla jsem si tě na Googlu. Číslo jsem sehnala od tvýho agenta. Chvíli mi trvalo, než jsem vypátrala, že jsi to skutečně ty... Ten umělec Jim. Každopádně nemám dobrý zprávy...“ Hlas se jí roztřese. „Je mi to opravdu líto.“ Jim cítí, jak sestra váhá a zdráhá se, „ale Sean včera zemřel. Našli ho u něj v bytě.“

Sean... No do prdele...

„Nic víc zatím nevím,“ říká Elspeth a její hlas zní smutně a utrápeně. Jima Francise dojíká více ten tón než samotná zpráva, z té je zatím jenom v šoku, protože se sestrou se nerozešli v dobrém. „Je mi to moc líto...“

Jim má zavařený mozek otázkami, které mu vyskakují v hlavě a soupeří mezi sebou o jeho pozornost. Nosem nasává vzduch do plic. Myslí na June, na ženu, s níž měl Seana a dalšího chlapce, Michaela. Prvorozeného mu představovala s téměř nezlomnou hrdostí. *Vidíš? Vidíš, co dokážu?* Tehdy cítil nějaký zvláštní druh osobního zadostiučinění, který nedokázal popsat, ale nic víc. Pak šel do hospody, všem zaplatil chlast a úplně se zpil. Najednou si vybavil Seana jako miminko, pak Juninu tvář i všech chlapů v hospodě. A také obličej Elspeth, své sestry, která nyní mlčí na telefonu. Jak byla tehdy pyšná, že je z ní teta. Připadalo mu, že všichni patří do jiného života, do života někoho jiného. V zrcadle na zdi se podívá na svůj opálený obličej, Melanie za ním luxuje a její tvář vypadá v odrazu napjatě. Když se narodily Grace a Eve, vše bylo úplně jiné. Cítil se sice úplně malinký, ale zato jako součást nekonečného vesmíru, v nitru měl kaleidoskop emocí, plakal a tiskl jí ruku.

„Jsi tam ještě?“ ozvala se v telefonu Elspeth.

„Máš číslo na June?“

Elspeth pomalu odříkává číslice a on je volnou rukou ťuká do iPhoneu.

„Jasně, přijedu. Můžeš mi zavolat, jestli se dozvíš další podrobnosti?“

„Samozřejmě.“

„Díky,“ odkašle si a položí sluchátko.

„Týká se to Seana,“ řekne Jim Melanie. „Je mrtvý.“

„Panebože,“ Melanie si rukou zakryje ústa. „Co se stalo?“

„Našli ho mrtvého u něj doma v Edinburghu.“ Jimův hlas je chladný, bez emocí. „Musím tam jet na pohřeb a samozřejmě taky zjistit, co se stalo.“

„Jasně,“ Melanie zalapá po dechu a obejmě ho. Jeho tělo je strnulé, Melanii to připadá, jako by objímala svetr na bronzové soše. „Co říkala?“

„Je mrtvý, to je všechno, co vím.“

Melanie trochu povolí stisk, ale stále ho objímá. Jeho postoj jí připomene příšerně ztuhlé tělo, jaké měl, když se ho poprvé pokusila obejmout, když se dali dohromady. „Cítím se hrozně, nikdy jsem ho nepoznala, neznám ani jeho, ani Michaela.“

Jim mlčí, tichý a strnulý, jako by byl z kamene. Melanie cítí, jak do ní jeho ztuhlost prosakuje, jak sama dřevění. Uvolní sevření a nechá ruce klesnout. „Do ničeho se tam nebudeš montovat, až tam budeš, že ne?“

Jim odmítavě zavrtí hlavou. „Do čeho bych se měl montovat? Jen chci zjistit, co se stalo, a jít na pohřeb,“ pronese a pak jiným tónem dodá, „vidět, kdo truchlí upřímně a kdo ne.“ Přejde do malé kanceláře, sedne si k počítači a připojí se k internetu.

„Jime...“

„Říkáš, že jsi ho nikdy neznala. Ani já ne,“ mumlá Jim a jeho tmavě hnědé oči se zakalí. „Když to byl malý kluk, byl pro mě jen rozptýlení. Bezvýznamné.“

Pak jsem byl ve vězení. Co se týče Seana a jeho bratra, všechno jsem zvorál,“ řekne a Melanii se zdá, že jeho hlas nabývá až konverzačního tónu, jako by mluvil s někým úplně jiným. Znepokojuje ji to, on si toho všimne a hlasem poklesne. „Když se mi narodily děti, zapřisáhl jsem se, že se nikdy nebudu chovat tak, jak se ke mně choval můj táta. A slovo jsem dodržel – byl jsem ještě horší,“ přiznává téměř bez okolků, zatímco na monitoru počítače načítá stránku American Airlines. Pak se k ní otočí a naléhavě pronese: „Ale k děvčatům se chovám úplně jinak.“

„Samozřejmě že ano, jsi skvělý táta,“ odpoví Melanie snad až příliš vehementně. „Teď je to jiné. Byl jsi příliš mladý, byl jsi...“

„Byl jsem závislý na násilí,“ chladně konstatuje Jim, přitom vyplňuje informace a vyndává kreditní kartu. „Ale teď to mám pod kontrolou, protože jsem z toho nikdy nic dobrého neměl. Jen vězení. Už toho bylo moc.“

„Ano.“ Melanie se podívá na Jima a stiskne mu ruku. Snaží se znovu spatřit muže, za něhož se provdala, kterého si s sebou přivezla do Ameriky. Vidí však jen skotského kriminálního, kterého potkala před lety, Francise Begbieho.

6. Poslíček 2

Chodili tam v pátek večer mastit karty, když u binga stála moje máma. Chodil tam děda Jock, Carmie, Lozy a o hodně mladší „Hezoun“ Johnnie Tweed, jedině z nich, kdo mi kdy dal nějaký peníze. Brával si mě stranou a do ruky mi vždycky vrazil librovou bankovku nebo deset šilinků a po očku na mě mrknul, abych věděl, že to má zůstat jen mezi náma. Tahle nafoukaná čtveřice si tu vykračovala v dlouhejch kabátech Crombie a v klobouku. Úplně mě uchvátili, a stejně tak i máho bráchu Joea.

Můj táta chlastal se strejdou Jimmym. Pokaždý byl na sračky. Máma ho několikrát vyhodila, občas i na pár let. Vždycky když se vrátil, bejval chvíli střízlivej, ale to netrvalo dlouho. Jednou zmizel nadlouho. Tvrdili mi, že vrtá ropu, ale mně bylo jasný, že je ve vězení anebo že někde chrápe s nějakou blbou štětkou. Potom se vrátil ještě jednou a zůstal u nás dostatečně dlouho na to, aby mámě stihnul udělat prťavou ségru Elspeth.

Těšil jsem se na tyhle páteční večery, i když úplně libový teda nebejvaly. Děda Jock nasával pivo, který